

No: 506 – Menş e Adı

NARMAN ŞEKER FASULYESİ

Tescil Ettiren

DOĞU ANADOLU TARIMSAL ARAŞTIRMA ENSTITÜSÜ

Bu coğrafi iŐaret, 6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu kapsamında 08.10.2018 tarihinden itibaren korunmak üzere 20.07.2020 tarihinde tescil edilmiŐtir.

Tescil No	: 506
Tescil Tarihi	: 20.07.2020
Başvuru No	: C2018/191
Başvuru Tarihi	: 08.10.2018
Coğrafi İşaretin Adı	: Narman Şeker Fasulyesi
Ürün / Ürün Grubu	: Kuru fasulye / İşlenmiş ve işlenmemiş meyve ve sebzeler ile mantarlar
Coğrafi İşaretin Türü	: Menşe adı
Tescil Ettiren	: Doğu Anadolu Tarımsal Araştırma Enstitüsü
Tescil Ettirenin Adresi	: Selçuklu Mahallesi Tarımsal Araştırma Caddesi 25090 Dadaşkent ERZURUM
Coğrafi Sınırı	: Erzurum ili Narman ilçesi
Kullanım Biçimi	: Narman Şeker Fasulyesi ibaresi ve menşe adı amblemi ürünün kendisi veya ambalajı üzerinde yer alır. Ürünün kendisi veya ambalajı üzerinde kullanılmadığında, Narman Şeker Fasulyesi ibaresi ve menşe adı amblemi, işletmede kolayca görülecek şekilde bulundurulur.

Ürünün Tanımı ve Ayırt Edici Özellikleri:

Narman Şeker Fasulyesinin elde edildiği bitkiler yeşil renkte ve sarılıcıdır. 170 cm'ye kadar uzayabilen bu bitkiler, aynı zamanda geççidir. Coğrafi sınırdaki gece ve gündüz sıcaklık farkının yüksek olması sebebiyle bitkilerin vejetasyon süresi uzundur ve yetiştiricilik 10 Mayıs - 10 Ekim tarihleri arasında yapılır.

Bir önceki dönemde yetiştirilen bitkilerden alınan tohumların kullanılması suretiyle elde edilen Narman Şeker Fasulyesi, yerel popülasyon özelliği gösterir. Yuvarlak - oval şekilli, beyaz renkli, şeker tane tipinde bir kuru fasulyedir. Narman Şeker Fasulyesi çabuk pişmesiyle bilinmekte olup, kendine özgü tatlımsı tada ve yüksek protein içeriğine sahiptir. Olgunlaşan baklaların kırmızı renk alması ve hasat olgunluğunda üzerlerinde grimsi eflatun lekeler oluşması ayırt edicidir.

<u>Narman Şeker Fasulyesine Ait Fiziksel Özellikler</u>	
Bitki rengi ve tipi	Yeşil, sarılıcı
Bitki boyu (cm)	90 - 170
Tane şekli	Yuvarlak, oval
İlk bakla yüksekliği (cm)	13 - 30
Tane verimi (kg/da)	150 - 200
100 tane ağırlığı (g)	55,5 - 61,2
Kuru ağırlık (g)	55,6 - 60,6
Yaş ağırlık (g)	116,2 - 119,1
Kuru hacim (ml)	143 - 147
Islak hacim (ml)	254 - 256

Üretim Metodu:

Toprak Hazırlığı: Tarla, ekim ayının son haftası pullukla sürülür ve kışı bu halde geçirmesi sağlanır. Toprak işleme sonucu oluşan kesekler kış aylarındaki donup çözümlerin etkisiyle parçalanır ve toprak havalanmış olur. Mayıs ayında toprak tava geldiğinde, tarla pullukla tekrar sürülür ve rotatil çekilerek tohum yatağı hazırlanır. Mayıs ayında yapılan ikinci toprak işlemeden önce, toprağa yanmış ahır gübresi serpilir.

Ekim Zamanı ve Yöntemi: Narman Şeker Fasulyesi üretimi yapılan bitkilerden alınan tohumlar, bir sonraki yetiştirme döneminde kullanılmak üzere saklanır. Tohumların çimlenme gücünün yüksek olmasına ve hastalıklı, kırık veya çatlak tohumların kullanılmamasına dikkat edilir. Tohumlar, ilkbahar geç donlarından zarar görmemesi için 10 - 20 Mayıs tarihlerinde ekilir. Narman Şeker Fasulyesi, genelde serpmeye ekim yöntemiyle ekilmesine rağmen, ekimin mibzerle yapılması da mümkündür. Ekim normu kullanılan yöntemeye göre farklılık gösterir. Serpmeye ekimde 15 - 20 kg/da ve mibzerle ekimde 12 - 16 kg/da tohum kullanılır. Serpmeye ekimin ardından toprak kazayağı ile işlenir ve sıra arası ile sıra üzeri mesafeler ayarlanamadığı için çıkış yaptıktan sonra bitkiler çok sık aralıktaysa seyreltme işlemi yapılır. Mibzerle ekimde tohumlar, ekim derinliği 3 - 5 cm, sıra arası 50 - 65 cm ve sıra üzeri 10 - 25 cm olacak şekilde ekilir. Ekim derinliği ile bitki aralıkları toprak yapısına göre ayarlanır. Ağır toprakta yüzlek, hafifte ise derine ekim yapılır.

Gübreleme: Ekimden önce toprak analizi yaptırılarak toprağın organik madde ve besin elementi içeriği tespit edilir ve ekimle birlikte, gerekli organik madde ve besin elementleri toprağa verilir.

Tarladaki Bakım İşlemleri: Narman Şeker Fasulyesinde en önemli bakım işlemleri, yabancı ot mücadelesi ve toprağın havalandırılmasıdır. Bunun için de çapalama işlemi yapılır. Bitkiler çıkış yaptıktan sonra 2 - 3 yapraklı olduğu dönemde ilk çapalama işlemi yapılır ve ilerleyen dönemde yabancı ot yoğunluğu dikkate alınarak ikinci ve gerekirse üçüncü çapalama işlemi yapılır.

Sulama: Fasulyede ilk sulama, çıkış ile çiçeklenme dönemleri arasında yapılır. Çiçeklenmenin başladığı yedinci ayın ikinci haftası, bakla bağlamanın başladığı ve tane doldurmanın gerçekleştiği sekizinci ay bitkinin su ihtiyacının en fazla olduğu dönemlerdir ve bu dönemlerde de sulama yapılır. İklim durumuna ve bitkinin su ihtiyacı dikkate alınarak yetiştirme sezonu içinde toplamda 5 - 6 defa karık usulü sulama yapılır.

Hasat: Bitkilerin ve baklaların sararıp, tanenin sertleştiği devre hasat zamanıdır. Yörede iklim koşullarına bağlı olarak eylül - ekim aylarında bitkiler hasat edilmeye başlanır. Hasatta küçük gruplar halinde elle toplanan fasulyeler genişçe bir alana serilerek kurumaya bırakılır, daha sonra serilen fasulyelerin üzerinden traktörle geçilerek ezilir ve harman edilir. Bu şekilde tane saptan ayırt edilmiş olur. Bu işlemin ardından fasulyeler elekten geçirilir ve elle ayıklama işlemi yapılır. Ayıklanmış olan temiz fasulye tohumları çuvallanarak serin ortamda muhafaza edilir.

Denetleme:

Denetimler, Doğu Anadolu Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü koordinasyonunda, Doğu Anadolu Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürlüğünden 2 kişi ile Narman İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğünden 2 kişinin katılımıyla oluşturulan denetim mercii tarafından yapılır. Her yıl 2 farklı dönemde yapılacak rutin denetimlerin yanı sıra şikâyet olması durumunda da denetim merciiinin toplanarak denetleme yapması sağlanır.

1. **Tohum ekim dönemi denetimi:** Mayıs ayının ilk haftası ile haziran ayının ilk haftası arasında yapılır.
2. **Bitki yetiştirme ve hasat dönemi denetimi:** Haziran ayı ile ekim ayının ortası arasında yapılır.

Tohum ekim döneminde, toprak hazırlığı ile tohumluk materyalin uygunluğu, bitki yetiştirme döneminde üretim metoduna uygunluk ile bitkilerin fiziksel özelliklerinin, hasat döneminde ise olgunlaşan baklalarda kırmızı renk ve grimsi lekeler ile hasat edilen Narman Şeker Fasulyesinin fiziksel özelliklerinin uygunluğu denetlenir.

Denetim mercii, kamu kuruluşlarından veya özel kuruluşlardan veya bunlarda görevli uzman gerçek veya tüzel kişilerden denetimin gerçekleştirilmesi sırasında faydalanabilir veya hizmet satın alabilir. Tescil ettiren, hakların korunmasında hukuki süreçleri yürütür.